

با شکست صهیونیست‌ها در جنگ ۱۲ روزه اختلافات داخلی به اوج رسیده است، ترامپ برای نجات نتانیا‌هو سایر صهیونیست‌ها را تهدید کرد

جانی در دادگاه

علی ملکی

خبرنگار گروه سیاست

دادگاه‌ا قدس اشغالی روزهای گذشته میزبان بنیامین نتانیا‌هو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی بود. روند رسیدگی به اتهامات مالی نتانیا‌هو در جریان بود که در تاریخ ۵ تیر ۱۴۰۴، خبر رسید دادستانی رژیم صهیونیستی درخواست او برای تعویق دو هفته‌ای جلسه دادگاهش را رد کرده است. اما بعد از جلسه استماع محرمانه و با دخالت‌های سیاسی و امنیتی، قاضی با این درخواست موافقت کرد. نتانیا‌هو که از سال ۱۳۹۸ درگیر پرونده‌های فساد مالی با اتهاماتی چون رشوه، کلاهبرداری و... است، بار دیگر در مرکز توجه قرار گرفت، اما این بار، داستان تنها به دادگاه‌های قدس اشغالی و اتهامات مالی محدود نمی‌شود؛ این ماجرا با دخالت مستقیم دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده و شکست صهیونیست‌ها در جنگ ۱۲ روزه با ایران و تعمیق اختلافات داخلی در شهرک‌های اشغالی، ابعاد مهمی پیدا کرده است.

ترامپ با ورود مستقیم در فرایند قضایی رژیم صهیونیستی و با لحنی تند، صهیونیست‌ها را به دلیل دادگاهی‌کردن نتانیا‌هو تهدید کرده است. موضوعی که بار دیگر نشان داد داستان نتانیا‌هو و ترامپ، داستان دو بازیگر نیست؛ داستان یک تیم است که با تقسیم کار، اهداف مشترکی دنبال می‌کنند. حمایت بی‌چون‌وچرای ترامپ از شریک شفیقش پامی به جهان فرستاد که هرگونه تلاش برای تضعیف نتانیا‌هو، تلاشی برای تضعیف استراتژی مشترک اسرائیل و آمریکا‌ست. یائیر لاپید، نخست‌وزیر پیشین رژیم، در واکنش به خواسته ترامپ مبنی بر لغو محاکمه نتانیا‌هو گفت: «بهتر است ترامپ در امور حقوقی و قانونی داخلی مداخلت نکند.» روزنامه صهیونیستی هاآرتص هم این حرکت ترامپ را «اشتباهی بزرگ» خواند که باعث شد این‌طور نشان داده شود که اسرائیل به آمریکا وابسته است.

روز محاکمه

نتانیا‌هو از سال ۱۳۹۸ با پرونده‌های قضایی متعددی دست‌وپنجه نرم می‌کند. پرونده موسوم به «۱۰۰۰» او را به دریافت هدایای گران‌قیمت، از جمله مشروبات الکلی و سیگار به ارزش ۷۰۰ هزار شیکل از آرتون میلچان، تهیه‌کننده هالیوودی و تاجر ترنمدن، متهم می‌کند. در مقابل، نتانیا‌هو به تأمین منافع تجاری میلچان کمک کرده است. پرونده «۴۰۰۰» نیز به زدوبند او با شاسنول الویچ، مالک شرکت مخابراتی «بیزک» و پایگاه خبری «واللا»، بازمی‌گردد. اتهام این است که نتانیا‌هو میلیون‌ها دلار تسهیلات مالی به الویچ داده تا والالا از او و خانواده‌اش حمایت رسانه‌ای کند. این اتهامات که نتانیا‌هو آن‌ها را قوی‌آرد می‌کند، او را هفته‌ای دو بار به دادگاه‌های رژیم صهیونیستی کشانده است.

این روزها اما ماجرا پیچیده‌تر شده است. نتانیا‌هو با استناد به «مشغله‌های دیپلماتیک و امنیتی» پس از جنگ ۱۲روزه با ایران، درخواست تعویق دو هفته‌ای جلسات دادگاه را مطرح کرد. دادگاه منطقه‌ای اورشلیم در ابتدا این درخواست را رد کرد و گفت که وکیل نتانیا‌هو دلایل کافی و مشخصی ارائه نکرده است. اما تنها دو روز بعد، پس از جلسه‌ای محرمانه با حضور رئیس موساد، رئیس اطلاعات نظامی (آمان) و خود نتانیا‌هو، دادگاه تصمیم گرفت جلسات هفته آینده را لغو

مهدی سیف‌تبریزی در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

در دفاع از خود، فرقی بین باکو و دوحه نیست

وزارت خارجه باکو می‌گوید از خاک یا حریم هوایی‌اش برای تجاوز و عملیات نظامی علیه ایران استفاده نشده است. روز شنبه اما مهدی سبحانی، سفیر ایران در جمهوری آذربایجان به این موضوع اشاره کرد که «اطلاعاتی دریافت کردند که برخی از ریزپرنده‌ها از برخی کشورهای همسایه وارد ایران شدند به همین خاطر هم رئیس‌جمهور ایران از رئیس‌جمهور آذربایجان خواست تحقیقات جدی‌ای انجام دهد.» سبحانی البته به این موضوع هم اشاره کرد که بعد از مشخص شدن نتیجه بررسی‌ها در این مورد تصمیم‌گیری خواهد شد. با این وجود، جمهوری آذربایجان همچنان معتقد است که حمله‌ای از حریم هوایی‌اش علیه ایران انجام نشده اما شواهدی مبنی بر برد پرنده‌ها و جهت حمله و پرتاب آن‌ها وجود دارد که این گمانه را تقویت می‌کند. براین اساس دو احتمال در مورد حملات و تجاوزات اسرائیل از این نقطه وجود دارد؛ احتمال اول آنکه جمهوری آذربایجان در جریان تجاوزات نبوده و اسرائیل از پایگاه‌های آن‌ها سوءاستفاده کرده، احتمال دیگر هم این است که آذربایجان با اسرائیل همکاری داشته اما آن را کتمان می‌کند. در گفت‌وگو با «مهدی سیف تبریزی»، کارشناس مسائل قفقاز احتمالات این تجاوز و واکنش‌های ایران را مورد بررسی قرار دادیم که در ادامه از نظر می‌گذرانید.

■ ■ ■

با توجه به شواهد و روایت‌هایی که از جانب محلی‌ها گفته می‌شود و با در نظر گرفتن مسیر حرکت برخی پهپادها، گمانه‌هایی در مورد استفاده اسرائیل از آسمان آذربایجان برای تجاوز به ایران، وجود دارد. با در نظر گرفتن این احتمال، چه سناریوهایی در مورد احتمال تجاوز از آسمان کشورهای همسایه ایران هست؟

این را صریح و متقن می‌گویم که اسنادی نزد دستگاه‌های نظامی و امنیتی ما وجود دارد که در حملاتی که به شمال کشور یا بندر نوشهر، بابلسر و چند شهر شمالی دیگر ایران و حتی مناطق آذربایجان شرقی و غربی ایران، اتفاق افتاده است، پرنده‌ها و ریزپرنده‌هایی که وارد شدند، نوع پرواز و مساحتی که طی شده، نشان می‌دهد از یکی از کشورهای همسایه ایران به این منطقه وارد شده‌اند، حتی شواهدی در آب‌های دریای خزر وجود دارد که مخزن خارجی جنگنده اف۳۵ هم پیدا شده است. با توجه به این شرایط و شواهد، نمی‌توان گفت که هیچ کدام از این کشورهای همسایه نقشی نداشته‌اند. اسرائیل در چند کشور شمالی ایران در کنار دریای خزر پایگاه‌های نظامی

کند. قضات اعلام کردند که یک «تغییر واقعی» در وضعیت ایجاد شده و توضیحات نتانیا‌هو و مقامات امنیتی آن‌ها را متقاعد کرده است که جلسات فعلاً برگزار نشود.

تحریم اسرائیل توسط ترامپ!

همزمان با تحولات قضایی در اسرائیل، ترامپ با پستی آتشین در شبکه اجتماعی «تروث سوشال» به دفاع تمام‌قد از نتانیا‌هو پرداخت. او با لحنی تند، محاکمه نتانیا‌هو را «وحشتناک» و «دیوانگی» خواند و آن را به «شکار جادوگر سیاسی» تشبیه کرد که خود نیز تجربه‌اش را داشته است. ترامپ در این پست نوشت: «خیلی وحشتناک کاری که دارن توی اسرائیل با بی‌بی نتانیا‌هو می‌کنن. اون به قهرمان جنگه و نخست‌وزیره که کار فوق‌العاده‌ای انجام داد و با ایالات متحده همکاری کرد تا موفقیت بزرگی در از بین بردن تهدید خطرناک هسته‌ای ایران به‌دست بیاد.»

او نتانیا‌هو را نه تنها یک رهبر قوی، بلکه شریکی وفادار در «بند سخت با دشمنی دیرینه» یعنی ایران توصیف کرد و افزود: «مهم‌تر از اون، الان داره برای رسیدن به توافقی با حماس مذاکره می‌کنه که شامل آزادی گروگان‌ها هم میشه. چطور ممکنه که نخست‌وزیر اسرائیل رو مجبور کنن تمام روز توی دادگاه بشینه، اونم برای هیچ چیز (سیگاربرگ، عروسک باگربانی واز این قبیل چیزا).»

ترامپ این اتهامات را «بی‌معنا» و محاکمه را مانعی برای مذاکرات حساس منطقه‌ای دانست که می‌تواند به روند صلح با حماس و حتی مذاکرات با ایران لطمه بزند. اما آنچه این حمایت را از یک دفاع ساده فراتر برد، تهدید صریح ترامپ بود: «آمریکا سالانه میلیاردها دلار خرج می‌کنه (خیلی بیشتر از هر کشور دیگه‌ای) برای حفاظت و حمایت از اسرائیل. ما نمی‌تونیم با این وضعیت کنار بیایم. ما تازه با نخست‌وزیری بی‌بی نتانیا‌هو به پیروزی بزرگ داشتیم و این اتفاق، اون پیروزی رو خراب می‌کنه. بی‌خیال بی‌بی بشید! اون! یه کار خیلی مهم داره که باید انجام بده.»

کارگردان و مجری

برای فهم رابطه نتانیا‌هو و ترامپ، باید به ماهیت همکاری میان اسرائیل و ایالات متحده نگاهی عمیق‌تر انداخت. این دو، بیش از آنکه دو شخصیت سیاسی مستقل باشند، بخشی از یک تیم هماهنگ‌اند که هدفی مشترک را دنبال می‌کنند. آن هدف چیزی جز «حفظ برتری استراتژیک اسرائیل در منطقه و مهار ایران» نیست. این همکاری در سال‌های گذشته، به‌ویژه در دوره اول ریاست‌جمهوری ترامپ (۲۰۰۱-۲۰۱۹) و پس از بازگشت او به قدرت در ۲۰۲۳، به اوج خود رسیده است.

در ۲۳ خرداد ۱۴۰۴، زمانی که موشک‌های اسرائیلی به خاک ایران اصابت کردند، بسیاری گمان کردند که این اقدام، تلاشی از سوی اسرائیل برای برهم‌زدن مذاکرات ایران و آمریکا بود. اما واقعیت پیچیده‌تر از این تصور ساده‌انگارانه است. ترامپ در همان روز، نه تنها حمله را محکوم نکرد، بلکه آن را به مهلت ۶۰ روزه‌ای که ادعا می‌کرد به ایران داده بود، مرتبط دانست. این اظهارات نشان داد که حمله اسرائیل، نه یک اقدام خودسرانه، بلکه بخشی از یک استراتژی هماهنگ با ایالات متحده بود. مذاکراتی که ظاهراً برای رسیدن به توافقی با ایران طراحی شده بود، در عمل به ابزاری برای خرید زمان و توجیه حمله نظامی تبدیل شد. گویسی نتانیا‌هو و ترامپ، هر یک نقشی در این نمایش داشتند؛ یکی با موشک و دیگری با تقاب دیپلماسی.

چرا بی‌بی برای آمریکا مهم است؟

با وجود تمام اختلافات داخلی در اسرائیل، نتانیا‌هو همچنان مهره‌ای کلیدی در سیاست این رژیم است. او که از سال ۱۳۸۸ (۲۰۰۹) به‌طور مداوم نخست‌وزیر بوده، توانسته با تکیه بر روابط نزدیک با ایالات متحده، هر جرم و جنایتی که مدنظرش بوده را در منطقه پیاپی کند. اما این جایگاه، بدون حمایت آمریکا، به‌ویژه در دوره‌ای که برایش «ایران» به‌عنوان یک چالش جدی مطرح است، شکننده خواهد بود. به گمان برخی، اما، محاکمه نتانیا‌هو می‌تواند این معادله را برهم بزند. لغو جلسات دادگاه، پس از دخالت مقامات امنیتی و

فشارهای سیاسی، نشان داد که حتی دستگاه قضایی اسرائیل نیز تحت تأثیر ملاحظات امنیتی و سیاسی قرار دارد. اما این تنها بخششی از ماجراست. حمایت آشکار ترامپ از نتانیا‌هو، پیامی روشن به مخالفان داخلی او در اسرائیل ارسال کرد که «بی‌بی» نه تنها برای اسرائیل، بلکه برای استراتژی‌های سپاه و قدرت‌طلبانه آمریکا در منطقه، غیرقابل جایگزین است.

اختلافات داخلی در اوج

ایمن عوده، نماینده پارلمان رژیم صهیونیستی، در ارزیابی شرایط سیاسی و اجتماعی داخلی اسرائیل، تصویری آژوبناک از وضعیت کنونی ترسیم کرد. او اظهار داشت: «اختلافات داخلی در اسرائیل به دلیل شرایط سخت جنگی تشدید شده و احتمال جدی شکست بنیامین نتانیا‌هو در انتخابات آینده وجود دارد.» عوده به احتمال برگزاری انتخابات در مهر ۱۴۰۴ اشاره کرد و افزود که نتانیا‌هو به دلیل هم‌زمانی با سالگرد عملیات ۷اکتبر (۱۵ مهر) توسط حماس، از پذیرش این تاریخ امتناع کرده و تلاش دارد زمان انتخابات را به تعویق بیندازد. عوده معتقد است «در حال حاضر، نتانیا‌هو در هر شرایطی با خطر قطعی شکست در انتخابات روبه‌رو است.» او همچنین به یکی از چالش‌های اصلی جامعه اسرائیل اشاره کرد و گفت: «قانون معافیت مذهبیون خریدی از خدمت نظامی، موجب اختلاف شدید در جامعه اسرائیل شده و مردم می‌پرسند: چرا در حالی که خانواده‌های ما در بحران اقتصادی و شرایط جنگی آسیب می‌بینند، باید به جنگ برویم اما حردی‌ها ما معاف باشند؟»

به اعتقاد او، این مسئله به‌شکاف جدی اجتماعی دامن زده و شهرک‌نشینان را درگیر بحرانی عمیق کرده است. یائیر لاپید، نخست‌وزیر پیشین رژیم صهیونیستی هم به‌شدت از دخالت‌های ترامپ انتقاد کرده و با تأکید بر لزوم قطع این دخالت‌ها گفت: «معتقدم حمایت‌های ترامپ از نتانیا‌هو به این دلیل انجام می‌شود که رئیس‌جمهور آمریکا بر وی پایان دادن به جنگ غر فشار خواهد آورد.» روزنامه عبری‌زبان هاآرتص در گزارشی تند، مداخله ترامپ در روند محاکمه بنیامین نتانیا‌هو را «اشتباهی بزرگ» خواند. این روزنامه در تاریخ ۸ تیر ۱۴۰۴ نوشت: «این مداخله باعث می‌شود این‌طور به نظر آید که اسرائیل دولتی وابسته به آمریکا است.» این گزارش، حمایت آشکار ترامپ از نتانیا‌هو را عاملی دانست که استقلال قضایی و سیاسی رژیم صهیونیستی را زیر سؤال می‌برد.

توهم دوگانگی

یکی از اشتباهات محاسباتی برخی، جداسازی نتانیا‌هو و ترامپ و تصور آن‌ها به‌عنوان دو بازیگر مستقل است. این توهم، که گاه در مذاکرات با ایران نیز دیده می‌شد، ریشه در عدم درک ماهیت رابطه اسرائیل و آمریکا دارد. اسرائیل، به‌ویژه تحت رهبری نتانیا‌هو، نه تنها یک متحد، بلکه بازوی نظامی و سیاسی آمریکا در خاور میانه است. حمله ۲۳ خرداد به ایران که ظاهراً توسط اسرائیل انجام شد، بدون هماهنگی با آمریکا ممکن نبود. خود ترامپ همان روز این هماهنگی را تأیید کرد.

این پیوند در مذاکرات جاری با حماس نیز مشهود است. نتانیا‌هو که به گفته ترامپ، در حال مذاکره برای توافقی ششامل آزادی گروگان‌هاست، حمایت آمریکا را دارد. اما این مذاکرات نیز، مانند مذاکرات با ایران، بخشی از یک بازی بزرگ‌تر است که هدفش نه صلح، بلکه تثبیت برتری رژیم صهیونیستی و مهار رقبای منطقه‌ای است. تصور اینکه می‌توان با آمریکا مذاکره و نتانیا‌هو را مهار کرد، خطای استراتژیکی است که شخص این دو نفر با کنش‌های سیاسی خود بارها به آن اعتراف کرده‌اند.

فرهنگیتمان

فرهنگیتمان

فرهنگیتمان

با فرض تأیید شدن این تجاوز از آسمان آذربایجان، اقدامات و پاسخ‌های متقابل ایران، چه خواهد بود؟

جمهوری اسلامی بارها بر قواعد حسن همجواری تأکید داشته و بارها به کشورهایی که پایگاه‌های نظامی اسرائیل در آن‌ها قرار دارد، اعلام کرده که هر اقدامی در این پایگاه‌ها علیه منافع و تمامیت ارضی جمهوری اسلامی ایران رخ دهد، ایران مختار است به هر صورت که صلاح می‌داند، در مقابل این اقدامات پاسخگو باشد. قاعدتاً این اتفاق را راجع به عراق و قطر هم داشتیم، اما همین موضوع در مورد آذربایجان هم می‌تواند اتفاق بیفتد. اسرائیل، حداقل نزدیک به ۴ یا ۳ پایگاه‌هوائی در خاک آذربایجان در اختیار دارد آن هم در کنار مرز ایران. دو فرض محتمل است، یا آذربایجان از استفاده‌ای که اسرائیل از خاکش و آسمانش علیه ایران انجام می‌دهد، خبر دارد یا خبر ندارد و اسرائیل خود مختار از این آسمان استفاده می‌کند. در هر دو صورت، این موضع رافع مسئولیت جمهوری آذربایجان و امکاناتی که به اسرائیل داده نیست و باید پاسخگو باشد. جمهوری اسلامی هم می‌تواند به صورت حقوقی به مجامع حقوقی بین‌المللی اقامه دعوا کند و هم می‌تواند به صورت مقتضی اگر لازم دید به صورت نظامی پایگاه‌های اسرائیل در خاک آذربایجان را مورد حمله قرار دهد. این حق ماست که از منافع و تمامیت ارضی‌مان به هر شکلی که می‌توانیم، دفاع کنیم و فرقی بین جمهوری آذربایجان با قطر، عراق و کشورهای حاشیه خلیج فارس، وجود ندارد. آذربایجان هم باید این را بداند که صبر جمهوری اسلامی حدی دارد و تا یک زمانی می‌تواند برخی مسائل را به خاطر حسن همجواری نادیده بگیرد.

